

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/152/2020
Identifikačné číslo spisu:	2117218893
Dátum vydania rozhodnutia:	21.10.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2117218893.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti B. E., narodeného XX. H. XXXX, a U. E., narodeného XX. H. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, deti rodičov - matky P. T. E., bývajúcej v R., N. XX, zastúpenej JUDr. Luciou Sukopovou, advokátkou so sídlom v Trnave, Františkánska 5, a otca Z. P. S. E., bývajúceho v R., N. XX, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Korytár s. r. o., so sídlom v Trnave, Sladovnícka 13, IČO: 47 243 279, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, za účasti Krajskej prokuratúry Trnava, so sídlom v Trnave, Dolné Bašty 1, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 38 P 7/2017, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 22. januára 2020 sp. zn. 24 CoP 73/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 38 P 7/2017-682 z 20. marca 2019 zveril maloletého B. a U. s účinnosťou od 9. augusta 2017 do osobnej starostlivosti matky, s tým, že vyslovil, že obaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach (I.); uložil otcovi povinnosť platiť na maloletého B. výživné v sume 350,- eur mesačne a na maloletého U. výživné v sume 350,- eur mesačne, a to vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred k rukám matky (II.); nedoplatok otca na zročnom výživnom za obdobie od 9. augusta 2017 do 31. marca 2019 na maloletého B. vo výške 2 159,67 eura a na maloletého U. vo výške 2 159,67 eura povolil otcovi zaplatiť v splátkach po 150,- eur mesačne na každé z maloletých detí spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením čo i len jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia (III). Upravil styk otca s maloletými, tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý párny kalendárny týždeň od piatka od 16:00 hod. do nedele do 16:00 hod.; matka je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať otcovi v stanovenom čase v mieste svojho bydliska a otec je povinný v čase skončenia styku odovzdať maloleté deti matke v mieste jej bydliska. V prípade, že sa styk nebude môcť zo závažných dôvodov

uskutočniť sú rodičia povinní si túto skutočnosť navzájom oznámiť bezodkladne, najneskôr do 24 hodín pred začiatkom styku (IV.). Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (V.). Vyslovil, že o trovách konania štátu bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci (VI.).

1.1. V odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že boli splnené zákonné podmienky pre rozhodovanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností matky a otca k maloletému B. a U., nakoľko rodičia maloletých detí spolu nežijú v jednej domácnosti a rodičia sa pred podaním návrhu na súd na výkone rodičovských práv a povinností nedokázali dohodnúť. Citoval ustanovenia § 36 ods. 1, § 28 ods. 2, § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 63 ods. 3, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 veta prvá, druhá, § 78 ods. 1 Zákona o rodine a následne uviedol, že pri rozhodovaní o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky prihliadal na záujem maloletých detí, najmä na ich citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia. Zároveň zohľadnil aj ochotu matky dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o maloleté deti s otcom. Podotkol, že maloleté deti sa nachádzajú v osobnej starostlivosti matky prakticky od narodenia, pričom v čase rozhodovania súdu bol podľa nesporných vyjadrení oboch rodičov pravidelný kontakt otca s deťmi prerušený na dlhšie časové obdobie. Navyše, v konaní bolo zistené, že starostlivosť matky je viacerými inštitúciami hodnotená pozitívne ako príkladná, lebo matka sa o maloleté deti riadne stará, maloletým deťom sa venuje, rozvíja ich schopnosti a zručnosti návštevou viacerých záujmových krúžkov. Súd prvej inštancie považoval za irelevantné a nehodnoverné otcom predložené dôkazy, ktoré mali preukazovať podávanie psychofarmák maloletým deťom matkou. Dodal, že v danej veci prebieha trestné konanie, pričom v rámci doposiaľ vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že by práve matka maloletému U. podávala psychofarmaká a u maloletého B. nebola ani zistená prítomnosť psychofarmák v tele alebo akékoľvek ich užívanie.

1.2. Pri určení výšky výživného dospel k záveru, že schopnostiam, možnostiam otca a odôvodneným potrebám maloletého B., ako aj maloletého U. zodpovedá určenie výživného vo výške 350,- eur mesačne pre každého z nich. Poukázal na to, že obe maloleté deti sú zdravé, ich zdravotný stav si nevyžaduje zvýšené výdavky, a súčasne majú zvýšené výdavky z dôvodu návštevy viacerých záujmových krúžkov v škôlke, ale aj mimo. Odôvodnené výdavky na maloletého B. vyčíslil v sume 413,- eur a maloletého U. v sume 418,- eur, ktoré považoval za primerané veku, existenčným potrebám, ako ich záujmovým aktivitám. V súvislosti s majetkovými pomermi rodičov, poukázal na priemerný mesačný príjem matky vo výške 2.007,48 eura, vlastníctvo bytu, v ktorom býva, a ďalšieho bytu, ktorý prenajíma. Ďalej uviedol, že otec má príjem z podnikateľskej činnosti, keď podniká ako fyzická osoba (správca konkurznej podstaty) a aj ako právnická osoba (advokátska kancelária), ktorej je jediným spoločníkom a konateľom, pričom vlastní pozemok v hodnote približne 200.000,- eur. Obaja rodičia nesplácajú pôžičku, ani úver. Zdôraznil, že majetkové pomery rodiča posudzoval nielen podľa vykazovaného príjmu, ktorý býva niekedy neúplný alebo skreslený, ale aj podľa hodnoty nadobudnutého majetku, ktorého prejavom môže byť napríklad nákladný spôsob života, ktorý môže upozorniť na ďalšie príjmy. Súčasne vzal do úvahy aj majetkové a finančné možnosti matky maloletých detí, ako aj jej osobnú starostlivosť o deti a prihliadal aj k tomu, že rodičia nemajú ďalšie vyživovacie povinnosti. Vyslovil, že určeným výživným zo strany otca spolu s podielom od matky a rodičovským príspevkom vznikne dostatok finančných prostriedkov na úhradu odôvodnených osobných potrieb maloletých detí.

K vyčíslenému nedoplatku na výživné za obdobie od 9. augusta 2017 do 31. marca 2019, súd prvej inštancie poukázal na zaplatenú sumu z titulu výživného otcom vo výške 9.500,- eur, na obe maloleté deti s tým, že vzhľadom na výšku určeného výživného v sume 350,- eur pre každé z maloletých detí, stanovil nedoplatok vo výške 2.159,67 eura, ktorý povolil otcovi splácať vo výške 150,- eur mesačne pod následkom straty výhody splátok.

1.3. K úprave styku otca s maloletým B. a U. zdôraznil, že zohľadnil potrebu zachovania vzťahu maloletých detí k obidvom rodičom, s cieľom rešpektovať právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s rodičom, ktorý nemá maloleté deti v osobnej starostlivosti.

V súvislosti s nevykonaním otcom navrhovaným znaleckým dokazovaním na posúdenie zdravotného stavu matky maloletých detí, súd prvej inštancie poukázal na zásadu hospodárnosti konania vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti. Zároveň podotkol, že prebiehajú konania vedené na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 16 P 66/2017 o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode, v ktorom konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru

psychiatrie, ako aj konanie sp. zn. 27 Pc 17/2018 o určenie neplatnosti manželstva.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). O trovách štátu rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia v poukazom na ustanovenie § 57, § 58 CMP v spojení s čl. 3 ods. 2 CMP.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na základe podaného odvolania matkou i otcom rozsudkom č. k. 24 CoP 73/2019-887 z 22. januára 2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a V. potvrdil; vo výroku III. zmenil tak, že nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 9. augusta 2017 do 31. marca 2019 na maloletého B. vo výške 2.159,67 eura a na maloletého U. vo výške 2.159,67 eura uložil otcovi zaplatiť matke do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; vo výroku IV. zmenil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý párny kalendárny týždeň v sobotu od 9.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu v čase od 9.00 hod. do 18.00 hod. s tým, že deti v stanovenom čase prevezme a odovzdá pred bytom matky. Odmietol odvolanie otca proti výroku VI. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vyčerpávajúce, správne skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Poukázal na skutočnosť, že otec v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré objektívne nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie a ktoré by spĺňali procesné podmienky uvedené v ustanovení § 366 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dodal, že je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, ktorý v predmetnej veci vykonal všetky relevantné dôkazy navrhnuté stranami. Zdôraznil, že súd prvej inštancie výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil. Konštatoval, že zamietnutie návrhov otca na vykonanie ďalších dôkazov nemalo za následok odopretie jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Zhodne so súdom prvej inštancie bol toho názoru, že na základe vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie, bol dostatočne zistený skutočný stav vecí, a vykonanie otcom navrhnutých dôkazov by bolo nadbytočné a neúčelné.

2.2. K určenému výživnému konštatoval, že súd prvej inštancie postupoval správne, pričom zdôraznil, že ani jedno z maloletých detí v čase rozhodnutia nebolo školopovinné, vekovo sú si blízke, obaja sú chlapci a zatiaľ u nich nie sú preukázané potreby spojené s návštevou školy, prípadne i mimoškolskou aktivitou. Dodal, že všetky preukázané výdavky je možné u každého z nich pokryť z výživného zo strany otca a matky, keď časť výživného matka nahrádza osobnou starostlivosťou a poberaním rodinných prídavkov, pričom v prípade zmeny pomerov je možné domáhať sa zmeny určeného výživného.

K určenej lehote na plnenie nedoplatku na výživnom citoval ustanovenia § 232 ods. 3, 4 CSP a z dôvodu neodôvodnenia dlhšej lehoty na plnenie, napadnutý výrok zmenil a určil lehotu na plnenie 3 dní.

2.3. V súvislosti s úpravou styku otca s maloletými deťmi odvolací súd prihliadal na záver znaleckého posudku vypracovaného v konaní, ako aj výsluch znalkyne pred súdom a dospel k názoru, že obnovenie stretávania sa otca s maloletými deťmi by nebolo na ich ujmu, vzhľadom na blízky a dobrý vzájomný citový vzťah medzi otcom a maloletými predtým, a preto je v záujme maloletých detí styk otca upraviť. Uviedol, že matkou navrhovaný spôsob úpravy styku za prítomnosti tretej osoby nepovažoval za vhodný a potrebný. Zároveň bol toho názoru, že vzhľadom na vek maloletých detí a aktuálne už dlhodobo narušený kontakt otca s maloletými deťmi, s ktorými sa nestretáva od decembra 2017, bolo vhodné upraviť styk otca s deťmi v intervale, ako rozhodol súd prvej inštancie, ale bez možnosti prenocovania maloletých detí u otca.

2.4. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie ako vecne správne vo výrokoch o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky, o výške výživného a vo výroku o trovách konania v súlade s ustanovením § 387 ods. 1, 2 CSP. Zmenil napadnuté rozhodnutie vo výroku o lehote na plnenie nedoplatku na výživnom a vo výroku o úprave styku otca s maloletými deťmi. Odvolanie otca proti výroku o trovách štátu odmietol v súlade s ustanovením § 386 písm. d) CSP.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletých detí, ktorého prípustnosť

vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. a) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietal, že sudy nižších inštancií nevykonali žiadne dokazovanie o jeho závažných tvrdeniach o podávaní psychofarmák maloletým deťom zo strany matky, nezistili správne skutočný stav a nesprávne právne posúdili ním predložené dôkazy (toxikologická správa I a II). Podľa jeho názoru, sudy porušili povinnosť zistiť skutočný stav vecí, keď nepribrali znalca z odboru psychiatrie na skúmanie psychického stavu matky. Nevykonaním ním navrhovaných dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností, konali v rozpore s princípom zisťovania materiálnej pravdy. Ďalej uviedol, že sudy nesprávne posúdili zákonnosť dôkazov, lebo bol toho názoru, že ním navrhnuté toxikologické správy boli získané zákonným spôsobom. Poukázal na to, že je zákonným zástupcom maloletých detí a má právo zabezpečiť ich lekárske vyšetrenie, obzvlášť v prípade podozrení z podávania psychofarmák matkou. Namietal, že sudkyňa na pojednávaní dňa 13. februára 2019 nezaprotokovala jeho otázky a odpovede matky do zápisnice a neskôr mu bol odovzdaný len poškodený zvukový záznam z predmetného pojednávania. V súvislosti s uplatnením dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP a s poukazom na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, sa nestotožnil s odôvodnením právneho posúdenia (ne)zákonnosti toxikologických správ I a II. Zdôraznil, že odvolací súd sa natoľko odchyľil od právnych predpisov, že zásadne poprel ich účel a význam. Poukázal na ustanovenie § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine, v zmysle ktorého má rodič povinnosť zabezpečiť aj zdravie dieťaťa, a preto nebolo možné považovať jeho postup a správu z lekárskeho vyšetrenia dieťaťa za nezákonné. Zdôraznil, že mal povinnosť zabezpečiť zdravotnú starostlivosť dieťaťa a vziať dieťa na vyšetrenie, a to aj opakovane za účelom zamedzenia protiprávnej činnosti matky voči maloletým deťom. Napokon uviedol, že doposiaľ nebola dovolacím súdom riešená právna otázka zákonnosti lekárskeho vyšetrenia, ktoré vykonal lekár na základe žiadosti rodiča vo vzťahu k dieťaťu. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Matka v písomnom vyjadrení k dovolaniu otca uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozhodnutiami a argumentáciou súdov nižších inštancií. Poukázala na to, že otec sa takmer tri roky o deti nezaujíma, nezabezpečuje ich výchovu ani starostlivosť a ak aj trávil čas s deťmi, väčšinou to nezostalo po psychickej stránke detí bez následkov. Podľa jej názoru, že sudy vykonali rozsiahle dokazovanie a jej starostlivosť ako matky bola opakovane preverená. V súvislosti s tvrdeniami otca o údajnom podávaní psychofarmák, poukázala na uznesenie o zastavení trestného stíhania, v ktorom boli uvedené výsledky znaleckého dokazovania a ktoré považovala za objektívne a nezávislé. Vyjadrila presvedčenie, že výsledky toxikologických správ predložených otcom sú neobjektívne, lebo pri odoberaní vzoriek boli prítomné len osoby z prostredia otca. Nasvedčuje tomu aj uverejnená komunikácia s Z. E. z aplikácie Threema. Napokon konštatovala, že otec sa s maloletými deťmi nestretol od jari 2018 a po spracovaní búrlivého obdobia, kedy sa deťom snažil otec odobrať biologické vzorky, s deťmi nie sú žiadne problémy a obom sa darí veľmi dobre. Navrhla podané dovolanie zamietnuť.

5. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k dovolaniu otca uviedol, že rozhodnutie o dovolaní plne ponecháva na rozhodnutí súdu.

6. Prokuratúra v písomnom vyjadrení k dovolaniu otca uviedla, že vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie a napadnutým rozhodnutiami bol stabilizovaný a chránený záujem maloletých detí. Dovolateľom uvádzané skutočnosti nepreukazujú fakt, že by bol dovolateľ obmedzený na svojich právach v takom rozsahu, že by to malo vplyv na spravodlivosť súdneho procesu. K dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP uviedla, že nemôžu obstať, lebo neobsahujú relevantné skutočnosti. Nad rámec podotkla, že trestné stíhanie proti matke bolo právoplatne zastavené z dôvodu, že sa nepreukázalo podávanie psychofarmák maloletým deťom. Dovolanie otca maloletých detí považovala za nedôvodné.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) v spojení s ustanovením § 2 CMP po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie

obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

10. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá bola riešená odvolacím súdom, avšak odvolací súd sa pri jej posúdení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

14. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

15. Pre právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle rozhodnutia č. 71/2018 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie najvyššieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (porov. rozhodnutie č. 83/2018 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), alebo ústavného súdu.

16. V prípade „konkurencie“ viacerých dovolacích dôvodov senát 4 Cdo štandardne dáva prednosť vecnému prieskumu napadnutého rozsudku dovolacieho súdu, pred procesným prieskumom (sp. zn. 4Cdo 198/2019, sp. zn. 4 Cdo 200/2019) preto, aby nevznikol „právny ping - pong“ medzi odvolacím a dovolacím súdom.

17. V preskúmvanej veci predmetom posúdenia dovolacím súdom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP bola otázka týkajúca zákonnosti získaného dôkazu otcom mal. detí a to toxikologických správ I., II., ktoré neboli posúdené súdmi nižších inštancií, v dôsledku čoho, podľa názoru otca, súdy vec nesprávne právne posúdili, ako aj otázku použiteľnosti nezákonne získaného dôkazu doposiaľ neriešili. Vymedzená otázka týkajúca sa spôsobu a rozsahu dokazovania, nespĺňa náležitosti vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovení §§ 431 - 435 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP. Dovolateľ neoznačil ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil; nevymedzil právnu otázku, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, prípadne tú - ktorú právnu otázku v dovolacej praxi dovolací súd ešte neriešil. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 442 CSP), a preto dovolanie nie je prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Z týchto dôvodov dovolací súd nemohol uskutočniť meritórny prieskum, a preto dovolanie z týchto dôvodov nie procesne prípustné.

18. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

20. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94).

Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

21. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu

nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporne aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne posudzovaných skutkových okolností bez toho, aby dostatočným spôsobom odôvodnili ich irelevantnosť.

22. K dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolací súd uvádza, že namietané nesprávne zistenie skutočného stavu veci v súvislosti s neakceptovaním navrhovaných listinných dôkazov predložených otcom maloletých detí, týkajúcich sa spochybnenia osobnej starostlivosti matky a jej zdravotného stavu, dovolací súd nepovažoval za opodstatnené.

23. Hodnotenie dôkazov, ako aj rozsah vykonávania dôkazov je vecou súdu. Pre proces dokazovania je zásadný princíp právnej istoty, ktorý vyžaduje zachovanie dôrazu na efektívnosť procesného postupu, čo znamená, že predmetom dokazovania nemusia byť všetky skutočnosti tvrdené účastníkmi a je vecou súdu, ako identifikuje predmet dokazovania v závislosti od hypotézy normy hmotného práva daného právneho vzťahu.

24. Súdy nižších inštancií správne postupovali, ak v konaní o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas do právoplatného skončenia konania o rozvode manželstva účastníkov, sa zamerali na zisťovanie relevantných skutočností pre rozhodnutie vo veci samej. Náležite sa vysporiadali v odôvodnení rozhodnutia aj s tvrdeniami otca o údajnom ohrozovaní maloletých detí matkou podávaním psychofarmák s tým, že správne poukázali na prebiehajúce trestné konanie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, ktoré v čase rozhodovania súdov nižších inštancií nebolo právoplatne skončené, a preto ďalšie vykonávanie dôkazov za účelom zisťovania ním tvrdených skutočností, nepovažovali za relevantné pre rozhodnutie vo veci samej. Podotkli, že v konaní bol vypracovaný znalecký posudok znalkyňou z odboru psychológia S.. Z. D., S.. pod č. 20/2018, z ktorého záveru pri rozhodovaní vo veci samej vychádzali. Zároveň poukázali aj na obsah správy o prešetrení pomerov maloletých detí vypracovanej kolíznym opatrovníkom, ďalej na obsah lekárskej správy vypracovanej ošetrujúcou lekárkou Z.. F. Š., ako aj na obsah posudku Základnej školy s materskou školou v Trnave, s ktorými dôkazmi bol skutočný stav zistený dostatočne na rozhodnutie o právach a povinnostiach rodičov maloletých detí na čas do rozvodu. Z týchto dôkazov nepochybne vyplýva, že matka riadne zabezpečuje celkovú osobnú starostlivosť o maloleté deti, otec maloleté deti od septembra 2018 nevodí do ani zo školy. Znalkyňa nezaznamenala žiadne neprirodzené správanie sa maloletých detí, ovplyvnené užívaním psychofarmák.

25. Podľa čl. 11 Základných princípov CMP súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu a v súlade so základnými princípmi tohto zákona.

Súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci nezohľadňuje skutočnosti a dôkazy, ktoré boli získané v rozpore so zákonom, ibaže vykonanie dôkazu získaného v rozpore so zákonom je odôvodnené uplatnením čl. 3 ods. 1 CSP, t. j. ústavnoprávnym výkladom práva v spojení s čl. 16 ods. 2 Základných princípov CSP.

26. Princíp legality vyplývajúci z citovaného článku znamená, že súd je viazaný zákonom, avšak len vo výnimočných prípadoch je však odôvodnený aj postup mimo rámca tohto princípu, ktorý má svoj aplikačnoprávny základ v tzv. teste proporcionality vzájomne kolidujúcich ústavných práv. Posudzovanie (ne)prípustnosti nezákonných dôkazov prostredníctvom testu proporcionality spočívajúceho v pomerovaní práva, ktoré bolo poškodené pri získaní dôkazu (napr. osobnostné práva), a práva, ktoré bude poškodené resp. nebude naplnené pre prípad nevykonania nezákonného dôkazného prostriedku (napr. základné práva a slobody vrátane práva na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva) je aj v mimosporových konaniach ponechané na uvážení súdu, ktorý bude vychádzať z konkrétnych skutkových okolností veci. Použiteľnosť nezákonného dôkazného prostriedku je

podmienená dôkaznou núdzou, keďže v prípade existencie iných (zákonných) dôkazov nie je nevykonanie nezákonného dôkazu potrebné a prednosť bude mať právo, ktoré bolo jeho získaním porušené.

27. Dovolací súd nepovažoval namietaný nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií pri vykonávaní dôkazov, resp. pri ich získavaní a hodnotení za dôvodný. Súd nižších inštancií správne postupovali, ak v súlade so zásadou hospodárnosti konania, ako aj s princípom voľného hodnotenia dôkazov (čl. 7, 10 Základných princípov CMP) vo veci konali a rozhodli. Napadnuté rozhodnutie je v záujme maloletých detí, ako aj ich rodičov, ktorým rozhodnutím súdu nedošlo k porušeniu ich procesných práv v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, vrátane práva na súdnu ochranu (čl. 46 a nasl. ústavy).

28. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Súd nižších inštancií správne v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo a ich vzájomnej súvislosti (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 191 ods. 1 CSP), ako aj náležité rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP a § 2 CMP. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

29. Z týchto dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie otca maloletých detí podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému nie je dovolanie prípustné, a podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 písm. a), b) CSP z dôvodu nevymedzenia dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v §§ 431 až 435. Dovolací súd je totiž viazaný skutkovým stavom zisteným súdmi nižších inštancií (§ 442 CSP), a preto dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Z tohto dôvodu preto dovolanie nie je prípustné.

30. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 58 v spojení s § 52 CMP a § 453 ods. 1 CSP tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.